

Europska komisija

LEADER PRISTUP – Praktični vodič

Svrha ovog dokumenta

Ovaj dokument predstavlja Leader pristup i objašnjava kako može Leader pomoći razvoju ruralnih zajednica. Dokument također pruža osnovne informacije kako bi se Leader trebao provoditi na lokalnoj razini, kao sastavni dio politike ruralnog razvoja u Europskoj Uniji.

Dokument sadrži:

- Opis Leader koncepta
- Glavne značajke Leader pristupa
- Osnovne informacije kako Leader pristup funkcionira u praksi
- Bitne kontakte na kojima možete dobiti dodatne informacije

Dokument je namijenjen svim dionicima u ruralnim područjima koji žele izgraditi ili sudjelovati u inicijativama za lokalni ruralni razvoj. Oni mogu biti rukovoditelji na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini ili drugi aktivni sudionici svakodnevnog života u ruralnoj zajednici – svi imaju mogućnost sudjelovati u Leaderu.

Naš je cilj objasniti donositeljima odluka i vlastima, osobito u novim zemljama članicama i onima koji će to tek postati, što je Leader i kako se primjenjuje. Ruralnim zajednicama u EU također nastojimo pokazati kako im Leader pristup može pružiti mogućnost da preuzmu inicijativu i aktivno sudjeluju u razvojnim projektima svojih ruralnih zajednica (a time i ostvare korist od novčane pomoći koja dolazi s time).

Dokument je zamišljen je kao jednostavan uvodni vodič. On se ne bavi svim povijesnim aspektima Leader inicijative, niti s time povezanim propisima i administrativnim postupcima. Informacije o tim aspektima možete pronaći drugdje, a neke kontakt informacije navodimo i u ovom dokumentu.

Sadržaj

- 1. Leader pristup ruralnom razvoju: o čemu je riječ?**
- 2. Sedam glavnih značajki Leader pristupa**
- 3. Implementacija Leadera na lokalnoj razini**
- 4. Leader u budućnosti: integriranje**
- 5. Kontakti za daljnje informacije**
- 6. Primjeri Leadera u praksi**

Leader pristup u ruralnom razvoju: o čemu je riječ?

Politika ruralnog razvoja sve je važniji dio Zajedničke poljoprivredne politike (CAP). Ona promovira održivi razvoj u europskim ruralnim područjima, a uključuje gospodarska, socijalna i ekološka pitanja. Više od polovice stanovništva u EU živi u ruralnim područjima koja pokrivaju 90% teritorija Unije¹. U okviru politike ruralnog razvoja EU Leader predstavlja inovativni pristup.

Leader je akronim od francuskog naziva "Poveznica između djelovanja u ruralnom razvoju"². Kako i samo ime govori, to je metoda mobiliziranja i prijenosa ruralnog razvoja u njegove lokalne zajednice, što je u potpunosti drugačije od provođenja unaprijed određenih mjera. Iskustvo je pokazalo da Leader može uistinu unaprijediti svakodnevni život ljudi u ruralnim područjima. On može odigrati važnu ulogu u poticanju pronalazjenja inovativnih rješenja za stare i nove ruralne probleme i tako postaje svojevrsan "laboratorij" za podizanje kapaciteta zajednice i iskušavanje novih načina zadovoljavanja potreba ruralnih zajednica. Leader je u mnogim ruralnim područjima u 15 zemalja članica³ ostvario vrijedne rezultate, a u mnogim ruralnim zajednicama u novim zemljama članicama, kao i u zemljama kandidatima mogao bi odigrati važnu ulogu pomažući im da se prilagode promjenama u današnjem svijetu.

Otkako je pokrenut 1991. godine, Leader je mnogim ruralnim zajednicama u EU pružio mogućnost da aktivno sudjeluju u stvaranju svoje budućnosti. Tijekom vremena Leader se poboljšavao kao i ostatak CAP-a. Podaci dobiveni kroz evaluacije i od dionika iz ruralnih područja pokazuju da Leader pristup predstavlja alat koji dobro funkcionira u različitim situacijama i područjima, a time kreiranje ruralne politike prilagođava vrlo različitim potrebama ruralnih područja. Iz tih razloga Leader je danas postao sastavni dio politike ruralnog razvoja. Poticanjem lokalnog sudjelovanja u pripremi i primjeni strategija održivog razvoja, Leader pristup e pokazao kao vrijedan resurs buduće ruralne politike.

U programskom razdoblju od 2007. – 2013. Leader više neće biti odvojeni program, već će se integrirati u sve nacionalne/regionalne Programe ruralnog razvoja. Time se otvaraju nove

¹ U vrijeme kada je EU imala 25 zemalja članica

² Francuski: "*Liaison entre actions de développement rural*"

³ Podatak se odnosi na vrijeme kada je EU imala 15 zemalja članica

možnosti za primjenu Leader pristupa u daleko većoj mjeri i na znatno širem području aktivnosti ruralnog razvoja nego što je to do sada bio slučaj.

Leader potiče ruralna područja da otkriju nove načine da postanu ili ostanu konkurentna, da na najbolji način iskoriste svoje prednosti i da uspješno prebrode sve zapreke s kojima se susreću, kao što su sve starije stanovništvo, manjak uslužnih djelatnosti ili nedostatak radnih mjesta. Na ovaj način Leader doprinosi poboljšanju kvalitete života u ruralnim područjima kako za obitelji na vlastitim gospodarstvima, tako i za šire seosko stanovništvo. On koristi holistički pristup da odgovori na ruralne probleme. Leader primjerice prepoznaje da su konkurentnost u proizvodnji hrane, privlačan okoliš i stvaranje radnih mjesta za lokalno stanovništvo međusobno povezani aspekti života u ruralnim zajednicama koji zahtijevaju posebne vještine, odgovarajuću tehnologiju i usluge, te da im treba pristupiti kao prema međusobno povezanom paketu i koristeći odgovarajuće mjere ruralne politike.

Otkako je pokrenuta 1991. godine, Leader inicijativa nastoji omogućiti ruralnim zajednicama u EU postupak za uključenje partnera na lokalnoj razini u upravljanje budućim razvojem njihovog područja. Leader pristup je na sebe privukao veliki interes unutar EU, ali i šire. Leader oponašaju i izvan njegovog kruga korisnika. Interes koji je Leader pobudio svojom sposobnošću da rješava razvojne probleme kroz nove oblike partnerstva i povezanih aktivnosti povremeno je utjecao na državne, regionalne i lokalne vlasti i politike.

Leader nadopunjuje druge europske i nacionalne programe. Primjerice, Leaderove aktivnosti mogu potaknuti i mobilizirati lokalne resurse kroz pomaganje pred-razvojnih projekata (kao što su dijagnostičke studije, studije izvedivosti ili jačanja lokalnih kapaciteta) koji će unaprijediti sposobnost tih područja da se koriste ne samo Leader fondovima već i drugim izvorima financiranja njihovog razvoja (npr. širim EU, nacionalnim ruralnim i regionalnim razvojnim programima). Leader također pomaže i drugim sektorima i kategorijama korisnika koji često ne primaju potporu ili primaju ograničenu potporu kroz druge programe koji se provode u ruralnim područjima, kao što su kulturne aktivnosti, poboljšanje prirodnog okoliša, renoviranje arhitektonskih i povijesnih zdanja, ruralni turizam, unapređivanje povezanosti između proizvođača i potrošača, itd.

Leader ohrabruje društveno-ekonomske čimbenike da surađuju, da proizvode robu i usluge koji u njihovoj lokalnoj zajednici ostvaruju maksimalnu dodanu vrijednosti.

Kratka povijest Leadera

Leader je pokrenut 1991. godine s ciljem poboljšanja razvojnih potencijala ruralnih područja koji se oslanjaju na lokalne inicijative i vještine, promovira stjecanje znanja o lokalnom integriranom razvoju i širenje tog znanja na ostala ruralna područja.

a/ Leader je dio šire ruralne razvojne politike EU

Leaderovi ciljevi usklađeni su s cjelokupnom ruralnom razvojnom politikom EU. Razvoj CAP-a uzeo je u obzir različitost ruralnog područja i okoliša, bogati lokalni identitet i sve veću vrijednost koju društvo pridaje kvalitetnom prirodnom okolišu. Smatra se da su ovo glavne vrijednosti ruralnih područja EU.

b/ Priča o Leaderu

Različiti pristupi ruralnom razvoju koji su počeli do ranih devedesetih godina 20. stoljeća bili su uglavnom sektoralni i usmjereni prvenstveno na poljoprivrednike, a cilj im je bio potaknuti strukturalne promjene unutar poljoprivrede. Koristili su pristupe odozgo prema dole, a sheme potpora odlučivale su se na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Lokalne dionike nije se uvijek poticalo da nauče vještine kojima bi sami mogli graditi svoju budućnost.

Pristup odozdo prema gore temeljen na određenom području koji uključuje lokalne zajednice i dodavanje vrijednosti lokalnim resursima, postupno je postao novi način za stvaranje novih radnih mjesta i poslova u ruralnim područjima. Leader je pokrenut kao svojevrsan eksperiment koji okuplja različite projekte, i ideja, dionika i resursa na lokalnoj razini. Pokazalo se da je riječ o idealnom instrumentu za iskušavanje mogućnosti za proširivanje mogućnosti ruralnih područja.

Područje zemalja članica unije na kojima se primjenjuje Leader pristup, kao i broj Leader grupa i razina financiranja pristupa tipa Leader značajno raste od 1991.

c/ Pozadina politike: od probne inicijative do integracije

Kroz pojmove politike, Leader je predstavljen kao *Inicijativa zajednice* koja se financira

preko strukturalnih fondova EU. Postojale su tri generacije Leader-a: Leader I (1991.-1993.), Leader II (1994.-1999.) i Leader+ (2000.-2006.). Tijekom tog vremena zemlje članice imale su samostalne Leader programe s odvojenim financiranjem na razini EU. Od 2007. Leader pristup se integrira unutar cjelokupne ruralne razvojne politike EU. To znači da će Leader biti integriran (uključen) u opće nacionalne i regionalne programe ruralnog razvoja koje potpomaže EU, zajedno sa širokom lepezom ostalih razvojnih osi za ruralna područja. Financiranje mjera Leadera od 2007. godine dolazi iz općeg novčanog paketa koji prima svaka zemlja članica EU kroz novi Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) kojim se pomaže ruralni razvoj.

Leader inicijative	Broj Lokalnih akcijskih grupa	Pokriveno područje	EU financiranje
Leader I	217	367 000 km ²	EUR 442 milijuna
Leader II	906	1 375 144 km ²	EUR 1 755 milijuna
Leader Plus	893	1 577 386 km ²	EUR 2 105,1 milijuna

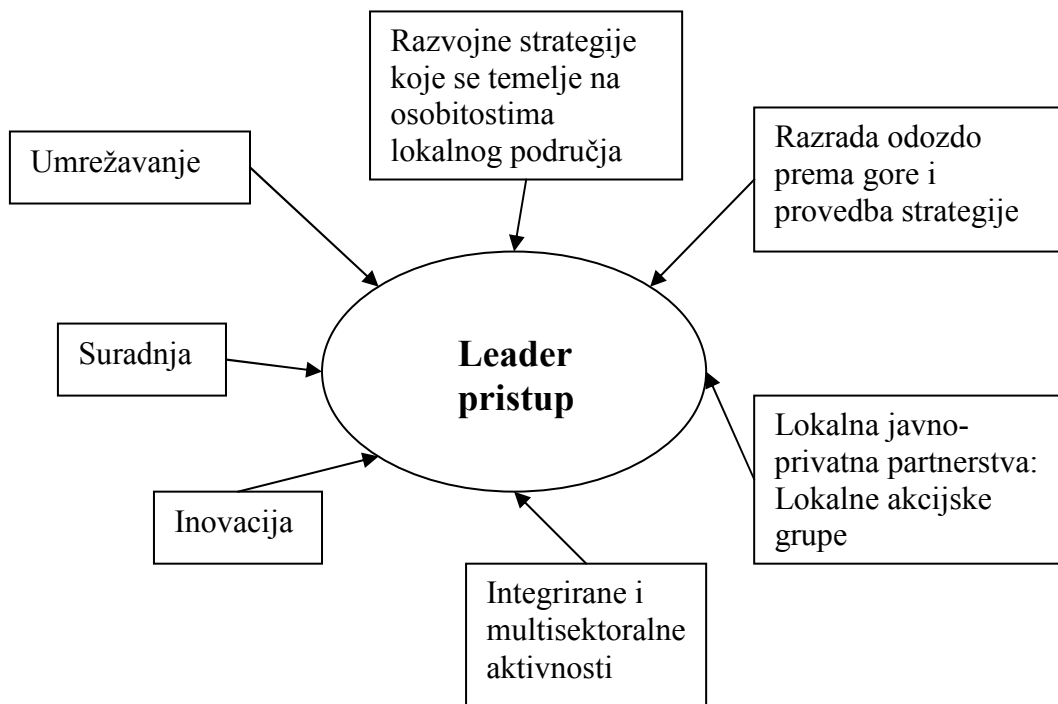
2. Sedam glavnih značajki Leader pristupa

Leader koncept

Glavni koncept u pozadini Leader pristupa je da su, s obzirom na raznolikost europskih ruralnih područja, razvojne strategije učinkovitije i uspješnije ako o njima odlučuju lokalni akteri na lokalno razini, na temelju jasnih i transparentnih postupaka, potporu nadležnih javnih uprava i neophodnu tehničku pomoć za prijenos uspješne prakse.

Razlika između Leadera i ostalih tradicionalnijih mjera ruralne politike je što Leader pokazuje *kako* djelovati umjesto *što* bi trebalo napraviti. Sedam ključnih značajki sažima Leader pristup. Ovdje su opisane zasebno, ali važno je promatrati ih kao jedinstveni alat. Svaka se značajka nadopunjuje i pozitivno djeluje s ostalima kroz čitav postupak provedbe, s dugoročnim utjecajem na dinamiku ruralnih područja i njihove sposobnosti da rješavaju vlastite probleme.

Pojašnjenje sedam glavnih čimbenika

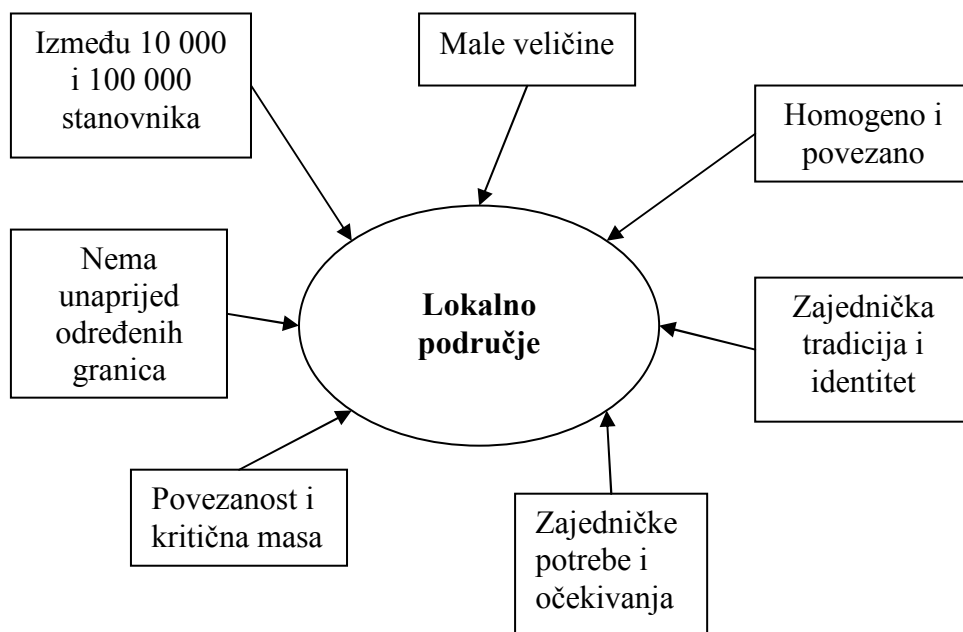

Značajka 1. Razvojne strategije koje se temelje na osobitostima lokalnog područja

Pristup koji se temelji na osobitostima lokalnog područja za ciljano područje provedbe politike djelovanja uzima malo, homogeno, socijalno povezano područje, koje često karakteriziraju zajednička tradicija, lokalni identitet, osjećaj pripadnosti ili zajedničke potrebe i očekivanja. Određivanje takvog referentnog područja olakšava prepoznavanje lokalnih prednosti, slabosti, prilika i opasnosti, autohtonih potencijala i identifikaciju uskih grla koja koče održiv razvoj. "Temeljeno na osobitostima područja" u stvari znači "lokalno".

Ovaj pristup će vjerojatno bolje funkcionirati od ostalih pristupa jer dopušta da se aktivnosti preciznije prilagođavaju stvarnim potrebama i lokalnim konkurentnim prednostima. Odabrano područje mora biti dovoljno povezano i imati odgovarajuću kritične mase u pogledu ljudskih, financijskih i ekonomskih potencijala koji mogu podržati lokalnu razvojnu strategiju. Područje međutim ne mora odgovarati ranije određenim administrativnim ograničenjima.

Pristup temeljen na osobitostima područja

Definicija *lokalnog područja* nije niti univerzalna ni statična. Upravo suprotno, ona se razvija i mijenja sa širim gospodarskim i društvenim promjenama, ulogom poljoprivrede, pitanjima vezanim uz upravljanje zemljištem ili brigom za okoliš i općim poimanjem ruralnih područja.

Značajka 2. Pristup odozdo prema gore

Pristup odozdo prema gore znači da lokalni akteri sudjeluju u donošenju odluka o strategijama i određivanju prioriteta koji bi se trebali primjenjivati u njihovoj zajednici. Iskustvo je pokazalo da pristup odozdo prema gore ne treba smatrati suprotnošću ili alternativom pristupima odozgo prema dolje koje provode državne i/ili regionalne vlasti, već ga sagledavati u kombinaciji i interakciji s njima, kako bi se u cjelini postigli što bolji rezultati.

Od sedam značajki Leadera najkarakterističniji je upravo pristup odozdo prema gore. Ruralne politike djelovanja koje slijede ovaj pristup treba oblikovati i provoditi na način koji je najbolje prilagođen potrebama zajednica kojima služe. Jedan od načina da se to osigura je pozvati lokalne dionike da se uključe i preuzmu vodstvo. Ovo se pokazalo istinito i razdoblju dok je EU imala i 15 i 25 zemalja članica, ali je jednako važno u zemljama koje teže članstvu

u EU u kojima postoje strukturalni problemi u poljoprivredi i mnogobrojne mogućnosti da se kvaliteta života na selu poboljša.

Uključivanje lokalnih aktera podrazumijeva šire stanovništvo, gospodarske i društvene interesne skupine i predstavnike javnih i privatnih ustanova. Izgradnja kapaciteta je neophodan sastavni dio pristupa odozdo prema gore koja uključuje:

- Podizanje svijesti, obuku, sudjelovanje i mobilizaciju lokalnog stanovništva da prepozna prednosti i slabosti područja (analiza);
- Sudjelovanje različitih interesnih skupina u stvaranju lokalne razvojne strategije;
- Određivanje jasnih kriterija za odabir odgovarajućih aktivnosti (projekata) na lokalnoj razini kojima će se strategija ostvarivati.

Sudjelovanje ne bi trebalo biti ograničeno samo na početnu etapu, već trajati tijekom čitave provedbe, i na taj način doprinosti strategiji, ostvarivanju odabranih projekata, kao i učenja za budućnost. Postoje i važna pitanja vezana uz transparentnost kojima se treba baviti tijekom postupaka mobilizacije i savjetovanje da bi se postigao konsenzus kroz dijalog i pregovore sudionika.

Značajka 3. Javno-privatno partnerstvo: Lokalne akcijske grupe (LAG)

Stvaranje lokalnog partnerstva, poznatog kao *Lokalna akcijska grupa (LAG)*, je originalna i važna karakteristika Leader pristupa. Zadaća LAG-a je prepoznati i provesti lokalnu razvojnu strategiju, donijeti odluke o raspodjeli financijskih resursa i upravljanje njima. Vjerojatno je da će LAG-ovi biti uspješni u poticanju održivog razvoja s obzirom da:

- Okupljaju i spajaju raspoložive ljudske i financijske resurse iz javnog, privatnog i civilnog sektora
- Udružuju lokalne aktere na zajedničkim projektima i multisektoralnim aktivnostima da bi tako postigli sinergiju, osjećaj zajedničkog vlasništva i kritičnu masu potrebnu za poboljšanje gospodarske konkurentnosti područja
- Jačaju dijalog i suradnju između raznih ruralnih sudionika koji najčešće imaju malo iskustva u radu zajedno, s obzirom da smanjuju moguće sukobe i usmjeravaju dogovorena rješenja putem savjetovanja i rasprava

- Usmjeravaju, kroz zajednički rad različitih partnera, procese prilagodbe i promjene u poljoprivrednom sektoru (npr. kvalitetne proizvode, prehrambene lance), integraciju brige za okoliš, diversifikaciju ruralnog gospodarstva i kvalitetu života.

LAG treba povezati javne i privatne partnere, biti dobro uravnotežen i reprezentativan s obzirom na zastupljenost postojećih lokalnih interesnih skupina koje dolaze iz različitih društveno-ekonomskih sektora na nekom području. Na razini odlučivanja privatni partneri i udruženja moraju činiti barem 50% lokalnog partnerstva.

LAG-ovi se mogu formirati *ad hoc* u svrhu dobivanja potpore preko Leadera ili se mogu temeljiti na partnerstvu koje postoji odranije. Obogaćen timom praktičara i ovlastima za donošenje odluka, LAG predstavlja model organiziranja koja može pozitivno utjecati na provođenje politika. Iskustvo pokazuje da se nekoliko vrsta LAG-ova razvilo iz ovih zajedničkih osobina kao rezultat različitih oblika regionalnih, nacionalnih, političkih i institucionalnih organizacija, a koje imaju različite stupnjeve autonomije u pogledu odobrenja projekata i financijskog upravljanja. Uloga i odgovornosti LAG-ova također su se tijekom vremena razvijali u nekim zemljama članicama kako se povećavalo i poznavanje Leader pristupa.

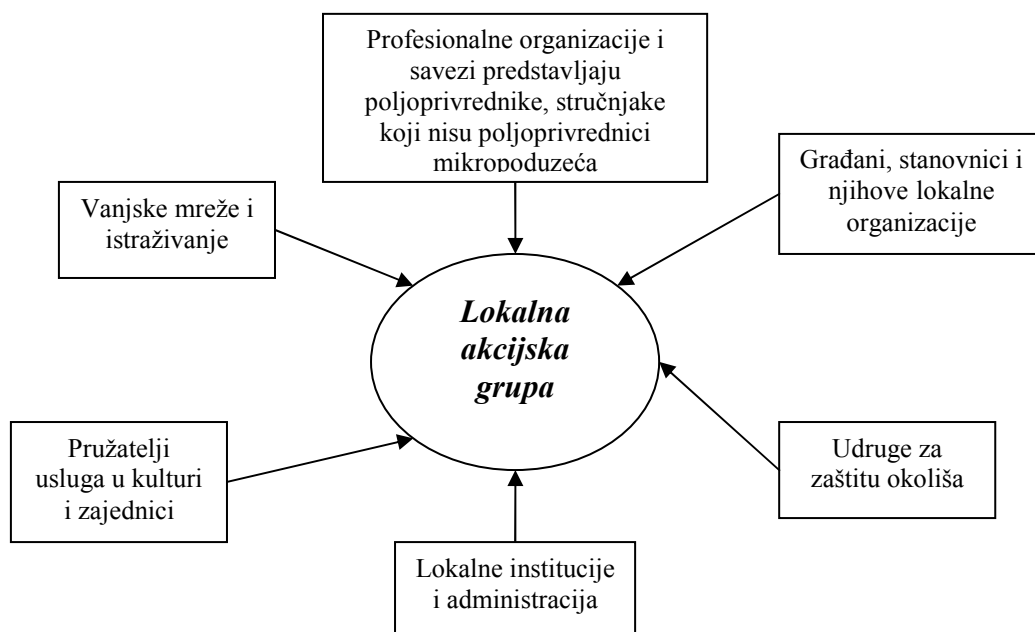
LAG-ovi odlučuju o smjeru i sadržaju strategija razvoja ruralnih područja, te donose odluke o različitim projektima koji će se financirati. Same isplate umjesto samog LAG-a često vrši agencije za plaćanje, ali na temelju odabira projekata koje vrši LAG.

Ruralni čimbenici koji su najaktivniji u lokalnim inicijativama su:

- Profesionalne organizacije i savezi (koje predstavljaju poljoprivrednike; stručnjake koji se bave drugim područjima i mikropoduzeća)
- Trgovačka udruženja
- Građani, stanovnici i njihove lokalne organizacije
- Lokalni politički predstavnici
- Udruge za zaštitu okoliša
- Pružatelji usluga u kulturi i zajednici, uključujući medije
- Ženske udruge
- Mladi

Lokalna akcijska grupa

Davatelji usluga u kulturi i zajednici

Od lokalne akcijske grupe očekuje se da:

- okupi relevantne interesne skupine nekog područja na zajedničkom projektu
- ima autonomiju u donošenju odluka i sposobnost da na lokalne resurse gleda iz drugog kuta
- povezuje različite mjere
- bude sposobna iskorištavati mogućnosti koje se nude iz spoja različitih lokalnih resursa
- bude otvorena prema novim idejama
- može spojiti i integrirati zasebne sektorske pristupe.

Lokalne akcijske grupe ovlaštene su da preuzmu velike dio upravljačkih odgovornosti (npr. odabir projekata, plaćanja, zadaci monitoringa, kontrole i evaluacije) povezanih s individualnim djelovanjem. Međutim, LAGov stupanj autonomije može značajno varirati ovisno o posebnom načinu organizacije i institucionalnom kontekstu zemalja članica. Najčešći oblik financiranja Leader projekata i aktivnosti su globalni grantovi. Ti se grantovi sufinanciraju iz fondova EU i nacionalnih javnih fondova, a dio financijskih zahtjeva projekata koje oni pokrivaju varira, ovisno o vrsti projekta i vrsti područja.

Značajka 4. Stimuliranje inovacija

Leader može imati važnu ulogu u stimuliranju novih i inovativnih pristupa razvoju ruralnih područja. Velika sloboda i fleksibilnost LAGova u donošenju odluka o aktivnostima koje žele podržati potiču inovaciju.

Inovaciju treba shvatiti u širokom smislu. Ona može značiti plasiranje novog proizvoda, uvođenje novog procesa, nove organizacije ili novog tržišta. Uobičajena definicija inovacije vrijedi kako za ruralna, tako i za urbana područja. Međutim, zbog svoje slabe napučenosti i relativno niske razine ljudskih i fizičkih resursa ruralna su područja slabije povezane s istraživačkim i razvojnim centrima, pa im može biti teže uvesti radikalne inovacije, iako je i to naravno moguće.

Inovacije u ruralnim područjima mogu značiti prijenos i prilagodbu inovativnih rješenja razvijenih u drugim područjima, modernizaciju tradicionalnih oblika stručnog znanja (*know-how-a*) ili pronalaženje novih rješenja za stalne probleme ruralnih zajednica koje druge politike djelovanja nisu uspjele riješiti na zadovoljavajući, odnosno održivi način. Na taj se način mogu pronaći novi odgovori na specifične probleme ruralnih područja.

Uvođenje Leader pristupa i njegovih sedam značajki već samo po sebi može biti inovacija u procesu stvaranju politika, jer se ovim putem pomoću usvojene originalne metode donošenja politika djelovanja mogu stvarati inovativne aktivnosti. Primjerice, ranije opisani pristup odozdo prema gore može potaknuti pojavu novih ideja za projekte, koje LAGovi zatim mogu podržati, s obzirom da nisu obavezni provoditi samo unaprijed određene mjere. Prihvatanje informatičke i komunikacijske tehnologije u ruralnim područjima može lokalnom stanovništvu postati bitan kanal za širi pristup inovacijama.

Značajka 5. Integrirane i multisektoralne aktivnosti

Leader nije sektoralni razvojni program: lokalna razvojna strategija mora imati multisektoralnu logičku podlogu i integrirati nekoliko područja aktivnosti. Aktivnosti i projekti sadržani u lokalnoj strategiji moraju biti povezani i usklađeni kao jedinstvena cjelina. Integracija se može odnositi na aktivnosti koje se provode u samo jednom sektoru, u svim aktivnostima nekog programa ili pak točno određenim skupinama aktivnosti, ili, najvažnije,

kroz veze između različitih ekonomskih, društvenih, kulturnih i „zelenih“ sudionika koji su uključeni.

Značajka 6. Umrežavanje

Umrežavanje uključuje razmjenu dostignuća, iskustva i stručnih znanja između Leader grupa, ruralnih područja, uprava i organizacija uključenih u ruralni razvoj unutar EU, bez obzira jesu li izravni korisnici Leadera ili ne. Umrežavanje je način prijenosa dobre prakse, širenja inovacija i nadogradnje na iskustva naučena iz lokalnog ruralnog razvoja. Umrežavanje stvara veze između ljudi, projekata i ruralnih područja, i na taj način pomaže premostiti izolaciju s kojom se suočavaju pojedine ruralne regije. Kroz povezivanje Leader skupina umrežavanje može potaknuti i projekte suradnje.

Postoje različite vrste mreža:

- **Institucionalne mreže**

Ove mreže financira Europska komisija, što određuje njihovu ulogu. I na europskoj i na nacionalnoj razini EU pomaže strukture umrežavanja Leader grupa, uprava i svih ostalih zainteresiranih partnera aktivnih u ruralnom razvoju. Od 2007. godine postoje sljedeće vrste institucionalnih mreža:

- Europska mreža za ruralni razvoj (vodi ju Komisija);
- Nacionalna ruralna mreža, koja se osniva u svakoj zemlji članici.

Aktivnosti umrežavanja primarno su bile usmjerene samo na Leader, ali od 2007. godine nadalje okreću se daleko širem području pitanja vezanih za ruralni razvoj. Ove aktivnosti imat će stručnu pomoć i poduzimati praktične aktivnosti kao što su priprema publikacija o različitim aspektima ruralnog razvoja, organiziranje seminara, analiziranje aktivnosti ruralnog razvoja kako bi se prepoznali dobri postupci, prepoznavanje razvojnih trendova u ruralnim područjima, vođenje web stranice i pomaganje Leader grupama u potrazi za mogućim partnerima i pokretanju projekata suradnje. Europska mreža također služi kao mjesto za susret nacionalnih mreža i uprava u svim zemljama članicama i podjelu iskustava na europskoj razini. Sudjelovanje u aktivnostima umrežavanja je obvezno za sve Leader grupe koje primaju EU financijska sredstva, ali i druge grupe su dobrodošle da unesu svoja znanja i iskustva u mrežu.

- **Nacionalne, regionalne i lokalne mreže**

U nekim zemljama članicama na lokalnoj, regionalnoj ili državnoj razini osnovane su, ili su neformalno pojavile mreže ili udruženja Leader grupa (npr. mreža irskih ili grčkih grupa) ili su takve mreže stvorene na europskoj razini (npr. Europsko Leader udruženje za ruralni razvoj – ELARD – vidjeti poglavlje s kontaktima).

Značajka 7. Suradnja

Suradnja je širi pojam od umrežavanja. Suradnja podrazumijeva lokalnu akcijsku grupu koja s drugom Leader grupom, ili sa skupinom koja koristi sličan pristup u drugoj regiji, zemlji članici ili nekoj trećoj zemlji provodi neki zajednički projekt,.

Suradnja može pomoći Leader skupinama da unaprijede svoje lokalne aktivnosti. Ona im omogućava ima da riješe određene probleme ili dodaju vrijednost lokalnim resursima. Kroz suradnju se na primjer može postići kritična masa potrebna da određeni projekt postane održiv, ili potaknuti dodatne popratne aktivnosti, primjerice zajednički marketing Leader grupa u različitim regijama specijaliziranim za proizvodnju određenog proizvoda (kestena, vune itd.), ili razvoj zajedničkih turističkih inicijativa zasnovanih na zajedničkoj kulturnoj baštini (keltska, rimska itd.).

Projekti suradnje ne odnose se samo na razmjenu iskustava. Oni moraju uključivati konkretni zajednički projekt, koji bi u idealnom slučaju vodila zajednička struktura. Moguće su dvije različite vrste suradnje u okviru Leadera:

- Međuteritorijalna suradnja: označava suradnju između različitih ruralnih područja unutar zemlje članice. Može se odvijati između Leader grupa, ali je otvorena i prema drugim lokalnim skupinama koje koriste slične pristupe uključivanja;
- Transnacionalna suradnja: označava suradnju među Leader skupina izm najmanje dvije zemlje članice, ili sa skupinama iz trećih zemalja koje koriste sličan pristup.

3. Implementacija Leadera na lokalnoj razini

Sedam glavnih karakteristika objašnjava o čemu je riječ u Leader pristupu. Stavljanje ovih principa u praksu znači da stvarni ljudi oblikuju lokalne strategije i sudjeluju u aktivnostima. Ovo poglavlje opisuje neke od osnovnih koraka u procesu implementacije Leadera u područjima u kojima se taj pristup primjenjuje po prvi

put. Pritom ne pokušavamo opisati svaku situaciju koja se može pojaviti – Leader aktivnosti su prerasličite za tako nešto.

Uključenje lokalnih sudionika u područjima u kojima se Leader još nije primjenjivao obično počinje kada je jasno da će zemlja članica ili regija u budućnosti primjenjivati Leader (npr. nakon ulaska u EU), i tako će pravovremeno objaviti poziv za podnošenje prijedloga za potencijalne Leader grupe⁴.

U idealnoj situaciji u provedbi Leader pristupa koristili bi se sljedeći koraci:

a/ Izgradnja kapaciteta

Ovo je prvi korak u provedbi Leader pristupa na lokalnoj razini. Ako žele da ovaj inovativni pristup dobro djeluje, lokalni sudionici moraju imati ili usvojiti neophodne sposobnosti u smislu ideja za projekte i stručnog znanja, ljudskih resursa koji će se posvetiti određenim aktivnostima, i naravno financijske vještine za vođenje tih aktivnosti. U prošlosti je ovaj proces često bio vježba "učenja kroz rad", dok danas iskustvo prikupljeno tokom vremena bitno olakšava postupak. Korištenje umrežavanje i drugih komunikacijskih alata od velike je pomoći u stvaranju takvih sposobnosti, koje ne samo da pružaju informacije o Leaderu, već služe i za podizanje interesa lokalnih sudionika za pripremu lokalne strategije ruralnog razvoja i povezanih projekata, i na taj način stvaraju potrebnu kritičnu masu. Jačanje kapaciteta nije zasebna već zajednička aktivnost u kojoj različiti ruralni sudionici postaju svjesni ovog pristupa i načina njegove provedbe, a time im se omogućuje dijeljenje, sudjelovanje i korist od njega.

b/ Okupljanje lokalnih sudionika

Drugi korak je najčešće organiziranje sastanaka ili seminara na lokalnom području kako bi se glavni zainteresirani sudionici okupili, pružila im se pomoć u stvaranju ideja, i na dobrim temeljima omogućila rasprava lokalnih sudionika o potrebama njihove zajednice. Postoje različiti načini za okupljanje lokalnih sudionika: seminari i radionice; javni sastanci; mediji i telekomunikacije; sajmovi i izložbe najčešći su načini da se lokalni sudionici okupe, potaknu na raspravu o pitanjima od zajedničkog interesa i osvijeste o postojanju različitih stajalištima i projektima u njihovom području.

⁴ U postojećim zemljama članicama do sličnog postupka može doći kada zemlje članice ili regije na početku novog razdoblja programiranja organiziraju novi selekcijski postupak za Leader grupe, odnosno kad ruralna se područja neke zemlje koja ranije nisu bila uključena u Leader žele prijaviti.

c/ Analiza područja

Detaljna analiza lokalnog ruralnog područja je neophodna. Ona se najčešće usmjerava pažnje na identificiranje "kapitala područja" – dobara kojima neko područje raspolaže (ljude, aktivnosti, okoliš, baštinu, stručna znanja), ne u obliku inventara, već kao jedinstvenih karakteristika koje se mogu razvijati. Analiziranje tih karakteristika i glavnih točaka identificiranih kroz takvu analizu područja trebalo bi dovesti do prepoznavanja mogućih strategija lokalnog razvoja, koji su specifične za navedeno područje. Izrada analize područja isto tako obvezuje sve lokalne sudionike na srednjoročnu i dugoročnu viziju područja. Iako je stručno znanje važno u ovoj analizi, važno je da različitim *vizijama* budućnosti i najboljim strategijama za neko područje pružiti mogućnost da se o njima javno raspravlja i da se o njima postigne visoki stupanj konsenzusa.

d/ Prepoznavanje postojećih aktivnosti/inicijativi

Presudan korak u Leader procesu, povezan s analizom područja, je da lokalni sudionici provedu pregled postojećih mjera lokalnog razvoja koje se provode ili planiraju u njihovom području. Ustanoviti koje inicijative već postoje neophodno je kako bi se moglo odlučiti treba li ih ojačati ili zamijeniti. Također, na ovaj način smanjujemo i rizik od ponavljanja.

e/ Stvaranje partnerstva

Tijekom etape analize, pristup odozdo prema gore zahtijeva povećanje svijesti (kroz informacije) i angažman kako bi se analizirale snage i slabosti ruralnih područja i prepoznale potrebe i očekivanja (kroz korištenje metode participativne analize). Ova etapa usmjerena je na cijelu zajednicu, zajedno s aktivnim grupama koje vode proces. Tijekom etape planiranja strateških izbora za lokalno područje (tj. prepoznavanja prioriternih tema/projekata za koje će se tražiti financijska pomoć), pristup odozdo prema gore zahtijeva sudjelovanje različitih zainteresiranih skupina (na primjer stvaranje *ad hoc* radnih grupa).

Okupljanje lokalnih sudionika i analiza područja pojednostavljaju postupak prepoznavanja aktera koje treba uključiti u javno-privatno partnerstvo i vođenje provedbe. S vremenom ovo vodi stvaranju lokalnih akcijskih grupa. LAG je partnerstvo koje učinkovito provodi pristup lokalnom razvoju koji je dogovoren unutar zajednice.

f/ Priprema lokalne razvojne strategije

Pristup lokalnom razvoju se formalizira u dokumentu lokalne razvojne strategije. Taj dokument uključuje uspostavu ciljeva, definiranje strateških prioriteta i rangiranje aktivnosti koje će se provoditi. Takva lokalna razvojna strategija predstavlja osnovu LAG-ove prijave na otvorene javne natječaje koje u okviru Leadera organiziraju zemlje članice odnosno regije. Zemlje članice ili regije biraju uspješne LAG-ove i raspoređuju im sredstva za provedbu njihovih lokalnih strategija.

4. Leader u budućnosti: integriranje

Nedavni osvrt na ruralnu razvojnu politiku EU zaključio je da je Leader dosegao stupanj zrelosti koji ruralnim područjima omogućuje daleko širu provedbu Leader pristupa u integriranom programiranju ruralnog razvoja. Nekoliko zemalja članica koje su se pridružile EU 2004. godine u svojim programima za razdoblje 2004.-2006. već su usvojile integrirane mjere Leader tipa.

a/ Novo programsko razdoblje (2007.-2013.)

i. Novi naglasak na Leader

Vijeće je 20. rujna 2005. godine odobrilo novu Uredbu za pomoć ruralnom razvoju u sljedećem programskom razdoblju (2007.-2013.)⁵. Time je Leader pristupu pridani veći značaj. Tijekom tog razdoblja svaki program ruralnog razvoja mora imati Leader komponentu za provedbu lokalnih razvojnih strategija odozdo prema gore. Najmanje 5% sredstava EU za svaki program mora biti namijenjeno za Leader (kao posebna *Leader os* unutar programa). Ovaj postotak će se u zemljama članicama EU-10⁶ uvoditi postepeno zbog njihovog ograničenog iskustva sa Leader pristupom, pa će u njima u razdoblju od 2007. do 2013. postotak namijenjen za Leader iznositi u prosjeku 2,5 %. Zemlje članice ili regije vršit će odabir LAG-ova na temelju predloženih strategija lokalnog razvoja. Svaki program imat će mogućnost financirati izgradnju kapaciteta i potpore potrebne za pripremu lokalnih strategija, operativne troškove LAG-ovih struktura, te provedbu strategija lokalnog razvoja i projekata suradnje između LAG-ova. Osnivanjem Europske

⁵ Uredba Vijeća br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju koje dodjeljuje Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) (SL L 277, 21.10.2005.)

⁶ 10 novih zemalja članica koje su pristupile EU u svibnju 2004.

mreže za ruralni razvoj (vidi poglavlje 2, karakteristiku 6) također će se ojačati strukture umrežavanja.

b/ Fokus na novim zemljama članicama i državama pristupnicama

Poljoprivredne aktivnosti imaju osobito značajnu ulogu u ruralnom razvoju u novim zemljama članicama, kao i zemljama kandidatima. Institucionalne i strukturne promjene u poljoprivrednom sektoru tijekom prošlog desetljeća prouzročile su viši stupanj dugoročne nezaposlenosti, depopulaciju u nekim područjima i pad u davanju usluga i infrastrukturi. Osažen Leaderov pristup odozdo prema gore, koji lokalnim vlastima i zajednicama daje veću ulogu u oblikovanju i provedbi programa za zadovoljenje lokalnih potreba koje ruralna područja kao na dobra umjesto da se fokusira samo na poljoprivredni sektor, također će biti važan u zemljama koje pretendiraju na članstvo u EU. Mnoge od ovih zemalja imaju ograničeno iskustvo proteklih godina u ovakvim participativnim pristupima. Od svog priključenja 1. svibnja 2004. godine zemlje članice EU-10 mogu se prijavljivati na integrirane mjere Leader tipa koje se financiraju kroz EAGGF⁷ Odsjeka za smjernice. Šest od deset novih zemalja članica uključile su mjere Leader tipa u svoje programe Ciljeve 1⁸. Snažan naglasak stavit će se na izgradnju administrativnih kapaciteta, koji će primjerice stimulirati i pomagati osnivanje LAG-ova.

5. Kontakti za daljnje informiranje o Leader pristupu

a/ Leaderov europski opservatorij (European Leader Observatory), utemeljen od Europske komisije

Internetska stranica Leaderovog opservatorija nudi korisne informacije o svim aspektima Leadera. Meni stranice i opće informacije dostupne su na svim jezicima proširene EU. Idite na:

<http://ec.europa.eu/leaderplus/>

Na ovoj stranici postoji link i na stranice svake od nacionalnih mreža.

Leader+ opservatorij kontakt:

Contact.point@leaderplus.org

Tel. +32 2 235 20 20

⁷ Europski poljoprivredni fond za upravljanje i garancije u poljoprivredi

⁸ Cilj 1 strukturalnih fondova promovira razvoj i strukturalnu prilagodbu regija čiji razvoj zaostaje (razdoblje 2000.-2006.)

Faks +32 2 280 04 38

Za općenite informacije o mjerama ruralnog razvoja EU idite na:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/index_en.htm

b/ Nacionalna/regionalna razina

Najizravniji izvori informacija za praktičare su informacije s nacionalne, odnosno regionalne razine, ovisno o strukturi programiranja dotične države. Ovi su izvori prebrojni da bismo ih ovdje spominjali, ali se možete ih pronaći ili preko poznatih nacionalnih izvora informiranja ili slijedeći ovaj link:

Za postojeće zemlje članice EU

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/memberstates/index_en.htm

Za države pristupnice i zemlje kandidate

http://ec.europa.eu/agriculture/use/index_en.htm

c/ Ostale korisne mreže

ELARD (Europska Leader organizacija za ruralni razvoj)

ELARD je neprofitno udruženje osnovano 1999. godine koje predstavlja više od 600 LAG-ova iz 9 zemalja članica, ili kroz njihove nacionalne mrežu ili kao pojedinačne članice.

<http://personal.telefonica.terra.es/web/elard/> (link ne radi?)

PREPARE (Partnerstvo za ruralnu Europu)

PREPARE program nastoji ojačati civilni sektor u ruralnim područjima, osobito u 10 novih zemalja članica i državama pristupnicama; i promovirati međudržavnu razmjenu u ruralnom razvoju. Osobita pažnja posvećena je promicanju partnerstva između vlasti i NVO-a u ruralnom razvoju, pa tako i u Leader pristupu.

<http://www.preparenetwork.org/index.php>

e/ Leader publikacije

Zadnje Leader+ publikacije Europskog opservatorija (Leader+ Flash News i Leader+ Magazin) mogu se pronaći preko Leader+ Internet stranice (vidi 5a).

Leader Magazin izdaje se tri puta godišnje i referenca je za informiranje o projektima koji se provode ili su se provodili unutar Leader+. Ovdje se prikazane studije slučajeva.

Flash News daje redovite novosti o događanjima u ruralnom razvoju, u smislu Leader aktivnosti i zanimljivih informacija na EU nivou. To je dobra polazna točka za informiranje o Leaderu, a postoji i poseban interaktivni dio u kojem i sami možete dati doprinos i pretplatiti se.

On-line [obrazac](#) za pretplatu možete iskoristiti da se izravno pretplate na Leader+ Magazin i Flash News.

Leader nacionalne mreže zemalja članica također izdaju redovitu publikaciju koju možete pronaći na:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/publications/nnu_en.htm

6. Primjeri Leader-a u praksi

Vrijednost Leadera proteklih su godina dokazali mnogi vrijedni projekti koji su ostvarili stvarni utjecaj na svakodnevni život ljudi u ruralnim područjima. Ovdje prikazani primjeri daju uvid u različitost i kreativnost ruralnih razvojnih strategija koje provode LAG-ovi u različitim regijama Europe. Primjeri također pokazuju i kako su LAG-ovi iskoristili mogućnosti koje im je Leader pružio da ostvare suradnju na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, i umreže se kako bi razmjenjivali iskustva i dobre prakse.

Prva tri primjera (od a) do c)) odnose se na projekte koje su LAG-ovi provodili na lokalnom nivou, dok je d) primjer međunarodnog zajedničkog projekta između tri LAG-a u dvije zemlje članice.

a/ Strategija za kvalitetne proizvode iz regije Montiferru, Sardinija (Italija)

Regija, okrug:	Sardinija
Ime LAG-a:	LAG Montiferru, Barigadu, Sinis
Ukupni troškovi projekta:	EUR 8 080 ⁹
Dio financiran od EU:	EUR 4 096
Drugi javni fondovi:	EUR 2 619
Privatni fondovi:	EUR 1 365

Od 1950-ih područje LAG-a Montiferru koje uključuje Barigadu i Sinis svjedoči visokom stupnju migracije svog ruralnog stanovništva u urbana područja. Kao rezultat poljoprivreda i mnoge druge tradicionalne aktivnosti gube radnu snagu, ali i znanje i vještine potrebne za

⁹ Ukupni troškovi projekta se odnose na konkretan projekt, a ne na ukupni budžet uključenog LAG-a.

proizvodnju tradicionalnih proizvoda ove regije. Postepeno pogoršavanje demografske situacije uvelike je utjecalo na lokalnu zajednicu, što je dovelo do osjećaja gubitka lokalnog identiteta kroz nestanak tradicionalnih navika i običaja. Postoje i ekološki problemi uzrokovani gubitkom poljoprivrednih aktivnosti kao što su erozija tla, nestanak ekotipova i endemskih vrsta.

Glavni cilj LAG-a Montiferru bila je revitalizacija društveno-ekonomskog sustava regije koje se zasnivalo na stočarstvu i malom obrtničkom poduzetništvu. Ovo je ostvareno preko:

- Dodavanje vrijednosti domaćim proizvodima i olakšavanje njihovog pristupa lokalnim tržištima;
- Očuvanje prirodnih resursa koji su pred nestankom;
- Promoviranje imidža regije Montiferru;
- Obnova društveno-kulturne baštine lokalne zajednice (navike i običaji koji su ranije karakterizirali život u tom području).

LAG je radio na procesu dodavanja vrijednosti i pomaganju da domaći oljoprivredni proizvodi stignu na tržište. Projekt se fokusirao na tipičan domaći sir *Casizolu* koji se radi od mlijeka posebne vrste goveda – Modicano Sarde. Krave pasu na pašnjacima i proizvode mlijeko okusa "po drvu i lišću". Ulaganja u proizvodnju sira *Casizolu* usmjerila su se na: poboljšanje procesa proizvodnje; planiranje sigurnosti hrane; obuku; financiranje proizvodnje; pomoć u marketingu; umrežavanje s drugim lokalnim kvalitetnim proizvodima (med, ekstra djevičansko maslinovo ulje, vino malvazija); jačanje zastupljenosti sira u kvalitetnom ugostiteljskom sektoru; i pomoć proizvođačima da ispune zahtjeve tržišta kroz tehnike upravljanja opskrbnim lancima.

Ime kontakt osobe: Salvatore Polo
Adresa: Piazza Mannu snc Seneghe – 09070
Broj telefona: + 39 0783 54132
Broj faksa: + 39 0783 54132
E-mail: galmbs@tiscali.it

b/ Pomlađivanje nasada trske i rogoza u Norfolk Broadsu (VB)

Regija, okrug: Norfolk
Ime LAG-a: Broads & Rivers
Ukupni troškovi projekta: EUR 172 425
Dio financiran od EU: EUR 58 820
Drugi javni fondovi: EUR 113 820

Glavna karakteristika Norfolk Broads krajolika je veliko proširenje nasada trske i rogoza koji graniče s poznatim riječnim tokovima. Konzervatori smatraju takvo područje međunarodno važnim staništem i domom rijetkog bilja i životinja. Očuvanje tih područja ovisi o cikličnom rezanju trske i rogoza. Ova već tradicionalna i komercijalna žetva služi za dobivanje sirovog materijala za krovove, ali i osiguranja veze između arhitektonske baštine i prirodnog okoliša.

Unatoč modernizaciji industrija trske i rogoza u Broadu bila je u velikim neprilikama djelomično uzrokovanim uvozom i niskim cijenama. Rezači trske i rogoza nisu mogli zamijeniti osnovne alate, a industrija nije uspjela privući nove zaposlenike koji bi zamijenili umirovljene radnike. Studija iz 2002. godine navela je samo 20 komercijalnih rezača, od kojih je tek nekolicina bila mlađa od 30 godina, a nekoliko se bližilo (ili čak i prošlo) dob za odlazak u mirovinu. Moral je bio nizak, a među rezačima bilo je onih koji nisu vjerovali konzervatorskim organizacijama jer su smatrali da favoriziraju volontere u vođenju trstika.

Sredstva Leader+ inicijative omogućila su organiziranje obuke i obnavljanje novih područja zapuštenih trstika. To je stvorilo prilike za nove poslove i istodobno povećalo učinkovitost i prihod od postojećih, na primjer davanjem nove mašinerije, ali i poboljšavanju mogućnosti zarađivanja i izvan sezone rezanja trske i rogoza za članove LAG-a. Postoje i manje opipljive koristi kao što su formiranje udruge koja konzervatorskim udrugama i drugima olakšava dolaženje do informacija o gledištima rezača trske i rogoza o pitanjima kao što su obnova trstika i rad na oblikovanju sustava zaštite od poplava.

Prvi projekt uspio je zaustaviti pad lokalne industrije trske i rogoza i znatno povećao pouzdanje i optimizam. Drugi projekt bavi se dugoročnim potrebama industrije kroz privlačenje novih radnika i pomaganje njihovom uvođenju u posao, povećanje učinkovitosti i prihoda od postojećih poslova i unapređenjem promocije trske i rogoza Broadu.

Ime kontakt osobe:	Malcolm Hackett
Adresa:	Economic Development Unit, Norfolk County Council, County Hall, Martineau Lane, Norwich NR1 2DH
Broj telefona:	+ 44 1603 228960
Broj faksa:	+ 44 1603 223345
E-mail:	malcolm.hackett@norfolk.gov.uk
Internet:	www.broadsandrivers.org.uk

c/ Sigurna budućnost uz dužno poštovanje prema prošlosti

Regija, okrug:	Južni Kymi (FIN)
Ime LAG-a:	Sepra
Ukupni troškovi projekta:	EUR 59 436
Dio financiran od EU:	EUR 22 968
Drugi javni fondovi:	EUR 22 968
Privatni fondovi:	EUR 13 500

Sepra (na finskom znači prijatelj) registrirana je organizacija koja djeluje u ruralnim područja osam općina južnog Kymija, a promiče nezavisne aktivnosti lokalnog stanovništva. Ova organizacija pripremila je razvojni program ovog područja, a što su u razdoblju 2000.-2006. koristili razvojna sredstva Leader+ programa. Razvojni program podupire male razvojne projekte koje se temelje na idejama lokalnog stanovništva. PRoračun iznosi približno 1,2 milijuna EUR-a godišnje, od čega 30% dolazi iz EU, 18% od Finske, 12% od osam općina, a 40% od stanovnika područja.

U području Sepra ima otprilike 57 000 stanovnika. Stanovništvo se zadnjih 30 godina stalno smanjuje. Ruralni okruzi, domaćinstva i gradovi se preklapaju. Većina stanovništva ovisi o industriji ili javnim uslugama, dok su se manja poduzeća razvijala puno sporije. Vodeći princip programa je daljnji razvoj ugodne i sigurne okoline koja lokalnom stanovništvu sredstva za život. Sve aktivnosti u programu temelje se na poštivanju povijesti i prirode područja, kao i lokalnog stanovništva. Program ima dva bitna sadržaja: pravilno korištenje prirodnih i kulturnih resursa, i povećanje interakcije između ruralnih i urbanih područja.

Program nastoji ostvariti ciljeve kroz:

- Poboljšanje unutarnje djelatnosti u selima i drugim zajednicama
- Razvoj turizma i drugih djelatnosti
- Promoviranje, oglašavanje i razvoj novih ili postojećih lokalnih proizvoda
- Pomaganje razvoja novih malih poduzeća
- Korištenje blizine Rusije i Estonije, kao i razvoj drugih međunarodnih veza
- Organiziranje djelatnosti kroz koje se seosko i gradsko stanovništvo susreću.

Razvojni program fokusira se na informacijsku tehnologiju, očuvanje okoliša, i posebno na mladež.

Ime kontakt osobe: Marja Sovo

Adresa: Helsingintie 1A, 49400 Hamina, Finska
Broj telefona: + 358 44 277 4514
Broj faksa: + 358 5 230 4515
E-mail: marja.sorvo@sepra.net
Internet: www.sepra.net

d/ Transnacionalno obrazovanje za kulturno savjetovanje i vođenje regionalnih muzeja : tri alpske regije surađuju na stvaranju nove perspektive

Zemlje članice: Austrija i Njemačka
Regija, okrug: Tirol (Austrija), Regierungsbezirke Schwaben i Oberbayern (Njemačka)
Ime LAG-a: Außerfern, Auerbergland i Ostallgäu
Ukupni troškovi projekta: EUR 30 000
Dio financiran od EU: EUR 15 000
Privatni fondovi: EUR 15 000

Regije Auerbergland (Njemačka); Ausserfern (Austrija) and Ostallgäu (Njemačka) pokrenule su transnacionalni projekt obuke koji uključuje 104 sudionika, 25 predavača i 47 radionica na više od 20 različitih modula. Projekt želi iskoristiti kulturne i povijesne veze ova tri područja smještene u bavarsko-alpskoj regiji.

LAG-ovi su na početku organizirali sastanak na kojem su čelni ljudi regija razmijenili ideje. Oni su zaključili da razvojne strategije tri susjedna LAG-a imaju niz zajedničkih ciljeva i pružaju brojne mogućnosti za buduću suradnju. S obzirom da su projekti koji uključuju transnacionalnu suradnju složeniji i riskantniji od lokalnih projekata, tri voditelja Leader+ grupa tražila su snažnu zajedničku osnovu za suradnju. Od ranije su znali da se uspjeh transnacionalnih projekata temelji na snažnom vjerovanju da će kroz projekt sva tri LAG-a ostvariti koristi. Nakon provedene ključne i opsežne evaluacije projekta, odlučili su da svoju suradnju temeljiti na jačanju povezanosti između povijesti i kulture s turizmom i zapošljavanjem. Povezivanjem turizma i kulture projekt cilja na otvaranje novih radnih mjesta, posebno za žene, da bi se ojačala spona između zavičaja i povijesti za mlade ljude.

Kako bi dobili neke ideje o najboljoj praksi, voditelji tri LAG-a povezali su se s talijanskim LAG-om Val Venosta u južnom Tirolu koji je u okviru Leadera proveo sličan projekt.

Ime kontakt osobe:	Günter Salchner
Adresa:	REA Außerfern, Kohlplatz 7, A-6600 Pflach
Broj telefona:	+ 43 5672 62387
Broj faksa:	+ 43 5672 62387 139
E-mail:	rea@allesausserfern.at
Internet:	www.allesausserfern.at/rea